

1. Co je to hospodářská politika?

Hospodářská politika = přístup státu k ekonomice; snaha dosáhnout určitých (ekonomických) cílů. Tyto cíle mohou, ale nemusí být v souladu s přirozeným vývojem ekonomiky.

Kontinentální model = HP jako samostatná disciplína navazující na makroekonomii. Zahrnování poznatků souvisejících vědních disciplín do celkového obrazu HP (politologie, sociologie, historie).

Anglosaský model = hospodářská politika je součástí obecné ekonomie. Předmětem samostatných kurzů jsou spíše její dílčí problémy (fiskální politika, monetární politika, protimonopolní politika). Je metodologicky více konzistentní.

(Žák 1996)

OTÁZKA

Jaká je optimální míra státních zásahů v konkrétních případech?

Kardinálním problémem hopo je míra angažovanosti státu v hospodářství. Co máme přenechat trhu a co jsou vhodné úkoly pro vládu? Odpověď je obtížné pokud nevíme co míníme trhem a co vládou. (právo použít donucení?)

Je vláda nezbytná?: Vyloučení neplatičů; Černý pasažér; Transakční náklady; Monopoly; Externality; Veřejné statky

(Heyne 1991)

Variabilita sporu trh x vláda: Státní vlastnictví, státní regulace, státní zakázky.

Politické spektrum a jeho odpověď na otázku

-
- „Market institutions are uniquely powerful mechanism for organizing enormous quantities of capital and labor. Market process seem ideal, even for providing for diverse needs of large numbers of consumers. But markets are not perfect. In fact, sometimes the performance of an unregulated market may be politically unacceptable.“ (Munger 2000)
-

2. Politické doktríny

Hospodářská politika se neuskutečňuje v politickém vakuu, nýbrž podléhá vlivu řady sil, z nichž velmi významné jsou politické ideologie. Politický program nějaké skupiny, strany či jednotlivce vychází vždy ze **dvou pramenů**. Prvním je **reflexe skutečnosti**, popis společenské reality, jejich nedostatků. Druhým je určitá **doktrína**, která program orientuje a dává mu cíl a smysl.

Jednotlivé doktríny plní **čtyři zásadní funkce**:

- napomáhají **vysvětlovat** politické události a jevy
- poskytují kritéria a **žebříčky hodnot**, tzn. určují co je dobré a zlé
- **orientují** své stoupence tak, že jim poskytují vědomí identity a sounáležitosti k určité sociální skupině;
- nabízejí svým stoupencům základní rysy politického programu a **cíle** politické akce

(Politologie)

Ideologie I

Liberalismus = politická a ekonomická doktrína; systém politických, ekonomických a kulturních, sociálních a jiných hodnot (individualismus, víra v pokrok, preferování politické svobody, tolerance, uznání soukromého vlastnictví, omezení role státu a státní moci) a teorií (dělba moci, laissez-faire). Hlavní teoretici: B. Spinoza; J. Locke; Ch. Montesquieu; I. Kant; J.S.Mill; A. Smith; J.B.Say; L. Mises; F.A. Hayek; M. Friedman. **Ústřední hodnotou tohoto směru je svoboda jednotlivce** a otevřená společnost svobodných individuí. **Svoboda od státu, autority a tradice.** Znamená jejich **omezení**, nikoliv však destrukci. Liberalismus tak otevírá člověku značný prostor pro jeho jednání, a proto je kritizován. Neříká totiž, **jakým způsobem tuto svobodu naplnit** pozitivním obsahem. Cílem všech liberálních a neoliberálních koncepcí je dodnes důraz na **individuální svobodu** a ochrana společnosti a ekonomického systému **před vnějšími zásahy** vlády. Liberálové tvrdí, že **nelze předvídat** důsledky žádného jednání, a proto každá i když dobře míněná regulace může vyvolat nežádoucí výsledky ve společnosti a nerovnováhu na trhu. Politickoekonomický program liberálů je proto zaměřen spíše než na snižování nezaměstnanosti **na podporu a odstraňování bariér podnikání**, tedy na oblasti, kde se vytváří materiální bohatství společnosti. Konkrétně se jedná o **snižování daní** či **odstraňování překážek** mezinárodního obchodu.

Ideologie II

Konzervatismus = přesvědčení těch, kdo věří v hodnoty, **jež co nejvíce zachovávají** přítomný politický, sociální a ekonomický **řád**. Je to tendence **přebírající** způsoby chování z těch tradic a institucí, které se s odstupem času a podle zkušeností **jeví jako správné**, a která chce případně jejich **změny uskutečnit postupně a ne často**. Politická praxe: Konzervatismus je ve své praxi nevyhnutelně pragmatický a **lokálně orientovaný**, neochotný obhajovat dalekosáhlé řešení; často připouští, že existují problémy a potíže, které pouze politickými prostředky **vyřešit nelze**. Při řešení konfliktů se střeží překročit rámec zděděných institucí a vlády zákona. Jejich politický program se soustřeďuje **na ochranu rodiny, společenského řádu a vlastnického práva**.

Ideologie III

- **Křesťanská sociální nauka** = požadavek **vyvážení role člověka v neosobních tržních vztazích**, rovnováhu mezi **sociální odpovědností a svobodou**. Zdůrazňuje, že **vlastnictví zavazuje** a apeluje na sociální spravedlnost a odpovědnost. Obhájí rovnost příležitostí, protože každému člověku musí být dána šance vymanit se z bídy. **Vyslovuje se tedy pro sociálně tržní hospodářství**, ale už nikoliv pro welfare state (sociální, asistenční, zaopatřovací stát, stát blahobytu).
- **Sociálně demokratický program** = je orientován na **humanizaci tržního řádu**: podporu zaměstnanosti, sociální jistoty (minimální mzda, sociální dávky a zabezpečení), rovný přístup ke vzdělání, rozšiřování hospodářských a sociálních práv.
- **Socialismus** = koncepce vedená ideálem spravedlnosti a bratrství. Snahou socialismu je podřídit individua společnosti, která si stanovuje cíl obecného dobra nad individuálním zájmem. **Odmítá soukromé vlastnictví výrobních prostředků a volnou konkurenci.**

Politické spektrum ČR

1. ODS (Konzervatismus + Liberalismus)
2. KDU-ČSL (Křesťansko-sociální nauka)
3. ČSSD (Sociálně demokratický program)
4. KSČM (Socialismus)

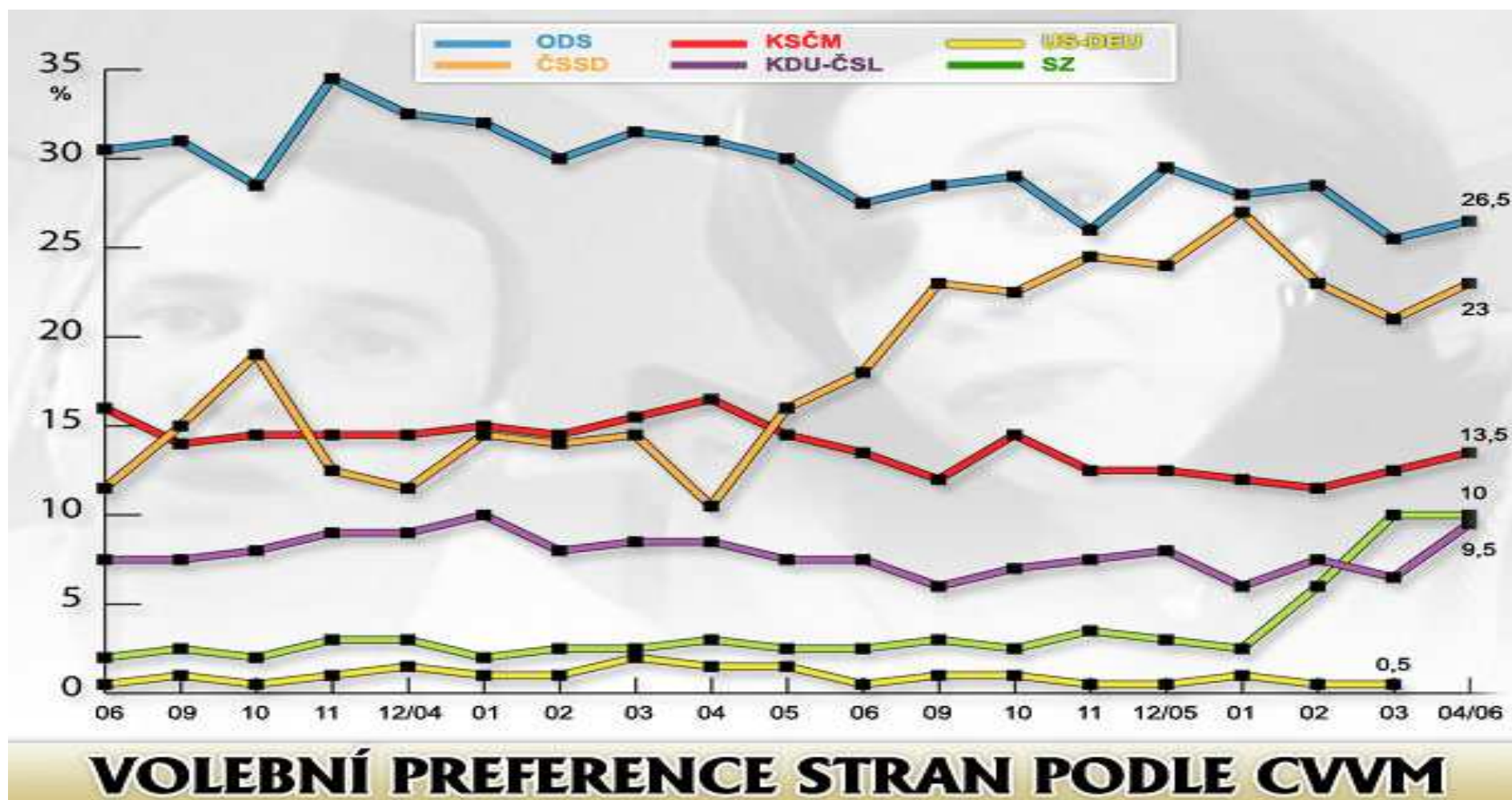
Zelení (Ekologie)

ODA, US (Liberalismus)

ČP, SPR-RSČ (Konzervatismus; Nacionalismus)

Vývoj preferencí

Politické spektrum SR

Výsledky voleb na Slovensku: počet hlasů; mandátů

- Smer - sociální demokracie: 29,14 %; 50
- Slov. demokr. a křesťanská unie: 18,35 %; 31
- Slovenská národná strana: 11,73 %; 20
- Strana maďarské koalície: 11,68 %; 20
- Lidová strana HZDS: 8,79 %; 15
- Křesťanskodemokratické hnutí: 8,31 %; 14

Politické spektrum USA; V. Británie

USA:

1. Republikáni (= konzervativci)
2. Demokraté (= liberálové)

V. Británie:

1. Labouristé (soc. dem/socialistická/liberální)
  2. Konzervativci (konzervativní; liberální)
-

Politické spektrum Německo

CDU/CSU.....	35%
SPD.....	34%
FDP.....	10%
PDS.....	9%
ZELENI.....	8%

Politické spektrum Rusko

1. Jednotné Rusko (Putin).....36,8%
  2. Komunisté.....12,7%
  3. LDS (populisté).....11,8%
  4. Vlast (nacionalisté).....9%
  5. Jabloko (liberálové).....4,3%
  6. Svaz pravicových sil..... 3,9%
-

EU

- <http://www.europarl.europa.eu/members/expert/groupAndCountry.do?language=EN>
-

Hřiště hospodářské politiky

- 1) Trhy
- 2) Politika
- 3) Experti

Vize v politice

- Role osobnosti
  - Profily odvahy
  - Konzistence
  - Typologie politiků
  - Marketing reformy VV
-

Média a hospodářská politika

Role médií:

- Utvářejí názory veřejnosti?
  - Odrážejí názory veřejnosti?
  - Jsou v ekonomických analýzách hlídacím psem nebo hloupým oslíkem
-

Paradigmata v hospodářské politice ?

Neoliberalismus (neokonzervatismus) = víra, že soukromý sektor a tržní řešení je optimální pro většinu (všechny) ekonomických problémů.

Historie: Chicago – Thatcherismus – Reaganomika

Hlavní bašty: WB, IMF, liberální think-tanky
